

1. Deelnemers: Wat zijn **percepties/belangen** ten aanzien van:

- **Probleem:** Wat is de urgentie en omvang van het **probleem**? Effect van het probleem op eigen gebied/organisatie? Verschil tussen nu en in de toekomst?
 - Beheersbaarheid – alternatieven binnen wdod. Meer controle (minder onzekerheid?)
 - Meer doen dan de 20 cm om meer robuustheid in te bouwen.(pieter)
 - Mirle – van vechten tegen water naar leven met water.
 - Risico voor de burger.
- **Maatregelen:** Wat zijn mogelijke maatregelen/oplossingen? Impact en effectiviteit van maatregelen? Potentieel draagvlak? Over welke maatregelen wordt positief gesproken? Over welke negatief? Wat voor belang heeft de deelnemer bij een oplossing?
 - Vragen over effectiviteit. Hoe werken de maatregelen samen?
 - Rode gebieden, hoe zijn die gebieden bepaald? Plaatsing van de gebieden – er zitten natuurlijke hoogtes. Gebieden bij Ommen hebben minder nut.
 - Overstroombaar gebied langs de vecht. Keringen liggen dicht bij de vecht.
 - Ga je landbouwgebied bovenstrooms op offeren om benedenstrooms een ander landbouwgebied te redden?
 - Mirle – ook opvangen in grote stedelijke gebieden (systeem maatregelen in het stroomgebied)
 - Dianne – Overstroombare kering. Veiligheid. Controleerbaarheid. Drukventiel.
 - (overstroombare kering) Frame het project als een veiligheidsmaatregel (Mirle), Pieter – voldoen aan de norm + klimaat adaptieve maatregel.
 - Piet – groen krijgt niks, want lage Kosteneffectiviteit en weinig draagvlak. Relatie hengelo en de vecht is heel beperkt. Ziet het meeste in de maatregelen in het stroomgebied van de vecht. Dus meer toevoegen aan rood. Ook stukje in geel. Ook in blauw. Combinatie van maatregelen over de lengte van de vecht.
 - “pijn verdelen” – verbondenheid in de vecht.
 - Dianne – noodventiel. Uitvoering, kun je mee beginnen. Later kun je groeien met de andere maatregelen. Daar heb je meer tijd voor nodig. Profijt voor Zwolle.
 - Jan arie – effect maatregelen in de steden is veel frequenter. Bij 1/300 zal dat weinig effect hebben.
 - Onderscheid gemaakt in Korte, lange, middellange termijn.
 - Jaqueline – als je als WDOD de blauwe en de groene doet dan hou je de controle.
 - Juist combinatie – gedeelde smart is halve smart (Piet)
- **Onzekerheden:** In hoeverre “geloof” de deelnemer aanwezige kennis en modellen? In hoeverre heeft de deelnemer vertrouwen in draagvlak? En in andere partijen?
 - Dianne overstroombare kering geeft meer “zekerheid” – weet niet wat andere gebieden doen bij systeemmaatregelen. – controleerbaar – je weet wat de gevolgen zijn.
 - Het is een hele extreme situatie.
 - Komt de piekafvoer van 1/5000 jaar , komt die Ommen wel voorbij? (Jan arie)
 - Dianne- Zomers meer hoogwater – minder aantrekkelijk om te “boeren” in de uiterwaarden.
 - Geen zeggenschap in Duitsland (jan Arie)

- Dianne - Duurt langer om maatregelen in de haarvaten/gebied door te voeren.
- Geen garantie van maatregelen in stroomgebied (dianne)
- WDOD heeft verplichting tot realisatie. – grote onzekerheid (Pieter)
- **Onderlinge relaties en afhankelijkheden:** Hoe ziet de deelnemer de rol, houding en bijdrage van andere partijen? Wie is tegen, wie is voor? Wie zou volgens de deelnemer moeten opdraaien voor de kosten? Zijn er vooroordelen? Hoe kijkt men aan tegen boven-benedenstroomse relaties? (dit wordt eigenlijk in deze groep niet echt besproken). De relaties die besproken worden zijn:
 - Duitsland
 - Zwolle
 - Verwachting is dat gemeenten in het rood (Ommen, Hardenberg, Coevorden) wel willen meedenken met de indeling van het gebied. (Jan Arie)
Zouden gemeenten ook willen financieren? (Pieter) Waarschijnlijk wel meekoppelen. (Jan Arie)

Deze groep probeert vooral uiteindelijk te focussen op maatregelen binnen het beheersgebied van WDOD. Daar heb je soort van zekerheid. Er is weinig vertrouwen in de maatregelen in de haarvaten.

2. Speldynamiek: wat **gebeurt** er in het spel?

- Hoe verdelen partijen blokjes over maatregelen en over het gebied en waarom?
Groep gaat eerst gebieden bespreken. Welke rode vlekken heeft “meeste potentie”. Veel discussie over norm/ beneden bovenstrooms. Welke gebieden “opofferen”
Duurt lang voordat de eerste blokjes op tafel staan.
Veel blokjes worden op tafel gezet. Uiteindelijk zijn er 38 blokjes op tafel gezet.
Vooral veel discussie over de norm, weinig over de belangen van de gebieden/steden die bereid zouden zijn om mee te werken.
- Zijn er maatregelen/gebieden die juist wel of niet worden gebruikt?
Waarom?
Wel – stroomgebieden : kosten effectief. Deal met Duitsland. Krijg je wat voor terug. (PIET)

Wel retentie gebieden – t200 norm, (iets met normen) – kan grote winst opleveren met natuuropgave. Meer ruwheid geeft veel winst voor natuur doelen (LINDA)

In het begin bijna Niet – Duitsland wordt niet gekozen. Op de grens gezocht. Je hebt geen zeggenschap in Duitsland (Jan Arie). Grensovereenkomsten?
- Over welke maatregelen/gebieden is veel discussie? Waar gaat deze discussie over?
Retentiegebieden> hoeveel kan er geborgen worden. Werkt dat wel? (Linda?)

Overstroombare kering: Veel discussie over de norm en overstroombaarheid van keringen (Linda, Dianne). Media/maatschappelijke beweging (Jan Arie). Kan dit juridisch? (Pieter)
- Hebben deelnemers gedeelde of juist verschillende inzichten?
Veranderen deelnemers van inzicht? In hoeverre vormen deelnemers coalities tijdens het spel?

Duitsland wordt meer gebruikt. Paar blokjes verplaats van stroomgebied NL naar retentiegebieden.

Pieter – als je begint met de overstroombare kering en daarna de maatregelen in het stroomgebied gaat doen. Heeft dan de overstroombare kering in 2050 nog wel nut.

Aanvullende observatievragen bij ronde 2:

1. Waar worden de blokjes uit Duitsland naar gezet?

- Naar rood. Natura 2000. Kans groter dat de maatregel er daadwerkelijk komt.
- 1 blokje van hengelo naar retentiegebieden.
- Grootste kans dat in rood gerealiseerd wordt, daarom maximaal ingezet.

2. In hoeverre heeft het toevoegen van een eigen bijdrage effect op het eindresultaat.

a. Worden bepaalde maatregelen nu niet meer gekozen?

- Het kan zijn dat gemeenten nu niet meer willen betalen (Mirle)
- HWBP gaat niet 2/3 financieren in retentiegebieden in NL.
- “wat zijn de meest kansrijke financierings lijnen” (piet) – enschede/hengelo gaan geen geld investeren. Steden stoppen energie in andere dingen (Jan arie)
- Kun je het probleem oplossen met gemeente waterschappen op.
- Qua kosten lossen waterschappen het op, gemeenten werken wel mee maar financieren niet. (Jan arie) Als gemeenten er voordeel bij hebben dan is het ja (piet)
- Maatregelen in de regio zijn moeilijk te koppelen aan het resultaat bij zwolle, dus alles in de regio moet zelf gedaan worden. Alleen retentiegebieden maken een kans. (Jan arie)

b. Worden de maatregelen anders verdeeld?

- Dit is heel onduidelijk. Er is veel discussie binnen de groep over de vergelijking in de kosten tussen de maatregelen. Opvallend is dat ze vooral meer informatie wensen over de maatregelen, over de kosten, over een KBA. Er wordt niet gediscussieerd over het feit of gemeenten of gebieden zouden mee willen betalen of hoe maatregelen zouden kunnen aangepast zodat gebieden bereid te zijn om mee te financieren.